

คุณลักษณะองค์การกับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

The Organizational Characteristics and Teacher's Performance Based
on Professional Standard in the School under Nonthaburi Primary
Educational Service Area Office 1

ขวัญชนก เจตชาลา

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
โทร.086-526-7661, E-mail: prikdong@gmail.com

มัทนา วัฒนอมศักดิ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
โทร.093-565-6451, E-mail: mattana@su.ac.th

Kwanchanok Jatchala

Student, Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

Mattana Wangthanomsak

Lecturer, Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

รับเข้า: 30 พฤษภาคม 2563 แก้ไข: 4 กรกฎาคม 2563 ตอรับ: 7 กรกฎาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะองค์การของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 2) ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์การกับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และครู 1 คน รวมทั้งสิ้น 56 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะองค์การตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) และผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูตามข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะองค์การของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นนทบุรีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การกำหนดเป้าหมาย กระบวนการปฏิสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกัน เป้าหมายการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม กระบวนการควบคุม กระบวนการติดต่อสื่อสาร กระบวนการตัดสินใจ การจูงใจ กระบวนการภาวะผู้นำ 2) ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การปฏิบัติหน้าที่ครู การจัดการเรียนรู้ และความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน 3) คุณลักษณะองค์การกับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: คุณลักษณะองค์การ ผลการปฏิบัติงาน มาตรฐานวิชาชีพครู

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the organizational characteristics of school under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, 2) study teacher's performance based on professional standard in the school under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, and 3) study the relationship between the organizational characteristics and teacher's performance based on professional standard in the school under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1. The samples were 28 schools in Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1. The respondents composed of a school director and a teacher with a total of 56 respondents. The instrument was a questionnaire on the organizational characteristics based on the theory of Likert, and teacher's performance based on professional standard B.E.2562 of the Teachers' Council of Thailand. The statistics for analyzing the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's product-moment correlation coefficient. The findings of this study were as follows: 1) The organizational characteristics of school under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, collectively and individually, was found at a high level; ranking from the highest to the lowest mean as follow: goal setting or ordering, interaction-influence process, performance goals and training, control process, communication process, decision-making process, motivation forces, and leadership process. 2) Teacher's performance based on professional standard in the school under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, collectively and individually, was found at a high level; ranking from the highest to the lowest mean as follow: Teacher's

job performance, Learning management, and Public relations. 3) The relationship between the organizational characteristics and teacher's performance based on professional standard in the school under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 which was statistically significant at .01.

Keywords: organizational characteristics, teacher's performance, professional standard of teachers

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ความเสื่อมของวัฒนธรรม อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อีกทั้งประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีแนวคิดในการพัฒนาประเทศไปสู่ความยั่งยืน การพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเป้าหมายสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับคนในชาติและเพื่อให้ประเทศบรรลุผลดังกล่าว จึงจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างศักยภาพของคนในประเทศให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ (วัลลภ สำพาย, 2550: 41-46) ยิ่งเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมมีความหลากหลายมากขึ้น การบริหารจัดการศึกษาจึงทำให้การบรรลุเจตนารมณ์และเป้าหมายยิ่งต้องเผชิญเงื่อนไขและข้อกำหนดต่าง ๆ มากขึ้น เช่น ในกติกาทางสังคมเรื่องความเสมอภาค ความเป็นธรรม หรือเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมขึ้นเมื่อประเทศกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การบริหารจัดการศึกษาย่อมต้องปรับให้พร้อมเพื่อรองรับความเป็นนานาชาติ ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) มีแนวคิดในการเร่งเตรียมความพร้อมของคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลอย่างชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) โดยสอดคล้องกับนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2562 ว่าด้วยการขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา รวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย และยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาเศรษฐกิจรากฐานและชุมชนให้เข้มแข็งยั่งยืน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

การศึกษาคือการสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบกิจการอาชีพได้ การศึกษาช่วยให้คนเจริญงอกงาม ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม (พนม พงษ์ไพบูลย์, 2543: 66) สถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญที่สุดที่ทำหน้าที่สร้างและ

พัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขด้วยการพึ่งพาตนเอง ซึ่งเป็นความคาดหวังของสังคมที่มีต่อโรงเรียน จึงเป็นผลให้โรงเรียนต้องมีกระบวนการบริหารจัดการที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และให้ได้รับการพัฒนาในทุกด้านตามความสามารถที่จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และเป็นที่ยอมรับสามารถเป็นแบบอย่างในด้านคุณภาพได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและรูปแบบที่ใช้ในการบริหารงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 1-2) ผู้อำนวยการโรงเรียนจะต้องแสดงบทบาทอย่างเต็มที่ที่ใช้กลยุทธ์และเทคนิคการบริหารที่หลากหลายจึงจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ดังคำกล่าวที่ว่า “ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพในองค์กร จำเป็นต้องมีความรู้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เช่น เศรษฐกิจ การเมือง สังคม เพื่อให้ทราบผลกระทบต่อองค์กรและต้องมีความเข้าใจในตัวพนักงานและบุคคลต่าง ๆ เพราะผู้บริหารจะต้องทำงานร่วมกับผู้คนมากมาย” (วิรัช สงวนวงศ์วาน, 2548: 16) ยังต้องมีความสามารถของผู้นำที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแรงจูงใจวิสัยทัศน์ การสร้างระบบงาน มีวัตถุประสงค์ร่วมกันกับผู้นำ (ยุทธนาท บุญยะชัย, 2562: 27-42) ซึ่งเน้นที่เป้าหมายหลัก คือ การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน หากนำองค์ประกอบและรูปแบบในการบริหารงานมาใช้จนเกิดประสิทธิภาพแล้ว ก็จะเรียกได้ว่าเป็นการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ดังนั้นการบริหารองค์การที่ก่อให้เกิดคุณลักษณะองค์การที่ดีของผู้บริหารจึงมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูผู้ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะจะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนจะต้องใช้ความสามารถในการบริหารงานให้เป็นที่ประจักษ์ แต่ในทางกลับกันหากผู้อำนวยการโรงเรียนไม่มีความสามารถที่จะแสดงการบริหารองค์การให้เป็นที่ประจักษ์ได้ ก็ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาด้อยประสิทธิภาพตามมาด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 1-2) คุณลักษณะองค์การที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นลักษณะของการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้น ๆ ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ดังที่ Likert (1961: 3) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะองค์การที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 8 ประการ คือ กระบวนการภาวะผู้นำ การจูงใจ กระบวนการติดต่อสื่อสาร กระบวนการปฏิสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกัน กระบวนการตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมาย กระบวนการควบคุมงาน และเป้าหมายการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม อย่างไรก็ตามการบริหารงานของผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายการศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารในการที่จะทำให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากสภาพการจัดการศึกษาของไทยระยะที่ผ่านมา การจัดการศึกษานั้นต้องตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 ที่กำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ

ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 3-4) องค์ประกอบหนึ่งของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารเปรียบเสมือนผู้นำที่จะพองค์กรให้ก้าวหน้า มีบทบาทในการสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของครู การปฏิบัติงานของครูจึงเป็นภาพสะท้อนถึงการพัฒนาผู้เรียน ครูกลายเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สัมฤทธิ์ผล หากครูปฏิบัติงานในการสอนให้เกิดประสิทธิภาพแล้วนั้น ย่อมส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จตามไปด้วย การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูจึงมีบทบาทและความสำคัญยิ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2562 เพื่อให้ครูได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมในความเป็นครู ดังนั้นการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานวิชาชีพ จึงทำให้ผู้เรียนและผู้ปกครองและสังคมมีความเชื่อมั่นต่อการประกอบอาชีพครูว่าผู้เรียนจะได้รับการจัดการเรียนการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558: 39) ในกระบวนการบริหารองค์การให้เกิดประสิทธิผลนั้น จะต้องมีการติดต่อสื่อสารจากระดับบนสู่ระดับล่าง จากระดับล่างสู่ระดับบน นักบริหารระดับกลางจึงเป็นกุญแจสำคัญในการบริหาร เขาจะเป็นผู้ที่วินิจฉัยสั่งการ ชี้แนะผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ในทางกลับกันเขาจะเป็นผู้นำเอาปัญหาและข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมถึงข้อคิดเห็นคำแนะนำ ข้อร้องทุกข์จากผู้ใต้บังคับบัญชาในระดับต่าง ๆ ส่งขึ้นไปยังผู้ที่อยู่ในระดับที่สูงกว่า (สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ, 2550: 309) ซึ่งปัญหาที่มักพบจากการติดต่อสื่อสาร คือ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญและสนใจในการสื่อสารที่ดี ตลอดจนการละเลยเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสารขึ้นได้ (นพพงษ์ บุญจิตราดุล, 2551: 88) จากปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงกระบวนการติดต่อสื่อสารที่ต้องได้รับการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของคุณลักษณะองค์การในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานที่มุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วน เพื่อบูรณาการแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดที่มุ่งการพัฒนาแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกมิติ สอดคล้องเชื่อมโยงกับประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด แสดงถึงการบูรณาการและได้รับประโยชน์ร่วมกัน โดยดำเนินบริหารตามนโยบาย จากผลการประเมินประจำปี พ.ศ.2561-2562 พบว่า ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ตัวชี้วัดที่ 1 ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักระดับชั้นพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ มีหน่วยงานที่ต่ำกว่าเป้าหมายอยู่รายวิชาละ 1 แห่ง แต่วิชาวิทยาศาสตร์มีหน่วยงานที่ต่ำกว่าเป้าหมาย 2 แห่ง ตัวชี้วัดที่ 2 ร้อยละของโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจาก สมศ. ตามเป้าหมาย 5 แห่ง และต่ำกว่าเป้าหมาย 4 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1, 2562) เมื่อพิจารณาจากข้อความข้างต้น ตัวแปรที่มีอิทธิพลนั้น คือ โรงเรียน การที่เราจะพัฒนาโรงเรียนเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนและ

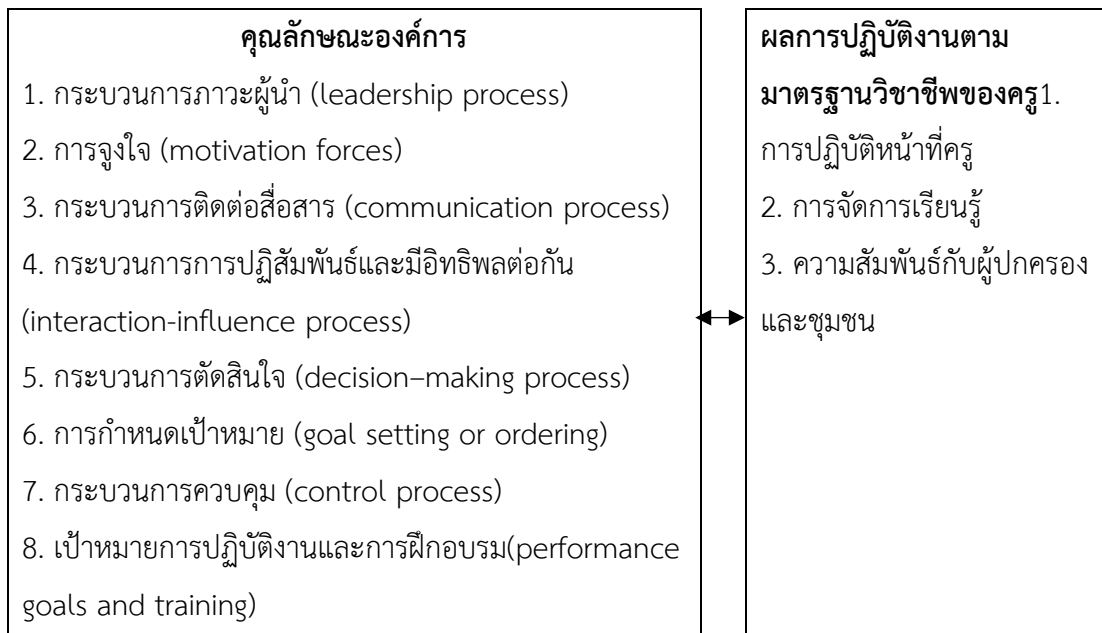
พัฒนาคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด (กิตติภูมิ ควร แสง และ กานดา สุกุณณะศักดิ์ มัวร์, 2562: 37-50) เพราะเห็นว่าจุดหมายคือผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้บริหารเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายแนวทางการบริหารองค์การให้เกิดประสิทธิผล แต่ด้วยปัญหาที่มักพบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน ด้านหนึ่งคือปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะขององค์กรที่ดี พบว่า ขาดการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การสร้างความร่วมมือ ขาดการร่วมคิดร่วมทำ รวมไปถึงการปฏิบัติงานของครู (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องคุณลักษณะองค์การกับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์การกับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาคุณลักษณะองค์การตามแนวคิดของ Likert (1967: 3-12) ซึ่งมีองค์ประกอบของคุณลักษณะองค์การ ประกอบด้วย 1) กระบวนการภาวะผู้นำ (leadership process) 2) การจูงใจ (motivation forces) 3) กระบวนการติดต่อสื่อสาร (communication process) 4) กระบวนการปฏิสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกัน (interaction-influence process) 5) กระบวนการตัดสินใจ (decision-making process) 6) การกำหนดเป้าหมาย (goal setting or ordering) 7) กระบวนการควบคุม (control process) 8) เป้าหมายการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม (performance goals and training) และผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษามาตรฐานการปฏิบัติงาน (ข้อบังคับคุรุสภา, 2562: 18) ซึ่งได้แก่ 1) การปฏิบัติหน้าที่ครู 2) การจัดการเรียนรู้ 3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ใช้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบุรี เขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบุรี เขต 1 จำนวน 32 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบุรี เขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้มาโดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970: 608) กำหนดผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครูจำนวน 1 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 56 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสบการณ์การปฏิบัติงาน (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะองค์การตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครู ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ.2562

สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1961: 74) มีความหมายและคำน้ำหนักดังนี้

1 หมายถึง คุณลักษณะองค์การ/ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูอยู่ในระดับที่น้อยที่สุด

2 หมายถึง คุณลักษณะองค์การ/ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูอยู่ในระดับที่น้อย

3 หมายถึง คุณลักษณะองค์การ/ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูอยู่ในระดับที่ปานกลาง

4 หมายถึง คุณลักษณะองค์การ/ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูอยู่ในระดับที่มาก

5 หมายถึง คุณลักษณะองค์การ/ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูอยู่ในระดับที่มากที่สุด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนำผลการศึกษามาสร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

2. ผู้วิจัยนำเครื่องมือเฉพาะตอนที่ 2 ที่สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะองค์การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา กับนิยามตัวแปรของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป และปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามบางข้อตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งค่าคะแนนของแบบสอบถามชุดนี้มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 ส่วนแบบสอบถามตอนที่ 3 พัฒนาตามตัวบ่งชี้ตามเครื่องมือของคุรุสภา ผู้วิจัยจึงนำตัวบ่งชี้มาเป็นแบบสอบถาม โดยไม่นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค IOC และทดลองใช้ (Try Out)

3. นำแบบสอบถามเฉพาะตอนที่ 2 ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวน 15 โรงเรียน โดยผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 ฉบับ

4. นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามกลับมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของ Cronbach (1974: 161) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ซึ่งมีค่าความ

เชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับจากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 56 ฉบับมีค่าเท่ากับ 0.96

5. จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 โรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการโดยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล แล้วดำเนินการแจกแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และหาค่า ร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์คุณลักษณะองค์การและผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครู โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) แล้วพิจารณาค่าเฉลี่ยของ คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (1970) มีรายละเอียดดังนี้

1.00 – 1.49 แสดงว่า คุณลักษณะองค์การ หรือผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของ ครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.50 – 2.49 แสดงว่า คุณลักษณะองค์การ หรือผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของ ครู อยู่ในระดับน้อย

2.50 – 3.49 แสดงว่า คุณลักษณะองค์การ หรือผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของ ครู อยู่ในระดับปานกลาง

3.50 – 4.49 แสดงว่า คุณลักษณะองค์การ หรือผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของ ครู อยู่ในระดับมาก

4.50 – 5.00 แสดงว่า คุณลักษณะองค์การ หรือผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของ ครู อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์การกับผลการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ใช้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product Moment Correlation Coefficient) แล้วพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2537: 85-87) ตาม รายละเอียด ดังนี้

0.00 – 0.30

แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

0.31 – 0.70 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ตั้งแต่ 0.71 ขึ้นไป แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไป 56 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 56 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย นำเสนอเป็น 3 ตอน คือ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะองค์การของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ที่	คุณลักษณะองค์การ (X_{tot})	$\bar{x}$	SD	แปลผล
1	กระบวนการภาวะผู้นำ (X_1)	3.98	0.83	มาก
2	การจูงใจ (X_2)	4.05	0.79	มาก
3	กระบวนการติดต่อสื่อสาร (X_3)	4.08	0.84	มาก
4	กระบวนการปฏิสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกัน (X_4)	4.16	0.75	มาก
5	กระบวนการตัดสินใจ (X_5)	4.07	0.79	มาก
6	การกำหนดเป้าหมาย (X_6)	4.32	0.66	มาก
7	กระบวนการควบคุมงาน (X_7)	4.12	0.72	มาก
8	เป้าหมายการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม (X_8)	4.14	0.71	มาก
รวม (X_{tot})		4.11	0.76	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะองค์การในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.11$, $SD=0.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยดังนี้ การกำหนดเป้าหมาย ($\bar{x}=4.32$, $SD=0.66$) กระบวนการปฏิสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกัน ($\bar{x}=4.16$, $SD=0.75$) เป้าหมายการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม ($\bar{x}=4.14$, $SD=0.71$) กระบวนการควบคุมงาน ($\bar{x}=4.12$, $SD=0.72$) กระบวนการติดต่อสื่อสาร ($\bar{x}=4.08$, $SD=0.84$) กระบวนการตัดสินใจ ($\bar{x}=4.07$, $SD=0.79$) การจูงใจ ($\bar{x}=4.05$, $SD=0.79$) และน้อยที่สุดคือ กระบวนการภาวะผู้นำ ($\bar{x}=3.98$, $SD=0.83$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรีเขต 1

ที่	ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ (Y_{tot})	$\bar{x}$	SD	แปลผล
1	การปฏิบัติหน้าที่ครู	4.30	0.50	มาก
2	การจัดการเรียนรู้	4.13	0.66	มาก
3	ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	4.10	0.64	มาก
รวม (Y_{tot})		4.18	0.60	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.18$, $SD=0.60$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การปฏิบัติหน้าที่ครู ($\bar{x}=4.30$, $SD=0.50$) การจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.13$, $SD=0.54$) และน้อยที่สุดคือ ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{x}=4.10$, $SD=0.54$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์การกับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1

ผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน (Y_{tot}) คุณลักษณะองค์การ (X_{tot})	การปฏิบัติหน้าที่ของครู (Y_1)	การจัดการเรียนรู้ (Y_2)	ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน (Y_3)	รวม (Y_{tot})
กระบวนการภาวะผู้นำ (X_1)	0.331*	0.262	0.284*	0.326*
การจูงใจ (X_2)	0.259	0.245	0.224	0.271*
กระบวนการติดต่อสื่อสาร (X_3)	0.205	0.143	0.181	0.196
กระบวนการปฏิสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกัน (X_4)	0.516**	0.347**	0.191	0.388**
กระบวนการตัดสินใจ (X_5)	0.313*	0.259	0.315*	0.330*
การกำหนดเป้าหมาย (X_6)	0.416**	0.375**	0.408**	0.447**

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์การกับผลการปฏิบัติงานตาม
มาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นนทบุรี เขต 1 (ต่อ)

ผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน (Y_{tot}) คุณลักษณะองค์การ (X_{tot})	การปฏิบัติหน้าที่ของครู (Y_1)	การจัดการเรียนรู้ (Y_2)	ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและ ชุมชน (Y_3)	รวม (Y_{tot})
กระบวนการควบคุมงาน (X_7)	0.539**	0.476**	0.462**	0.549**
เป้าหมายการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม (X_8)	0.568**	0.459**	0.439**	0.544**
รวม (X_{tot})	0.465**	0.378**	0.372**	0.451**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า พบว่าคุณลักษณะองค์การในภาพรวม (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับผลการ
ปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนในภาพรวม (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี
เขต มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy}=0.451$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า
มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์การในภาพรวม
(X_{tot}) กับผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเป็นรายด้าน (Y_{1-3}) พบว่าคุณลักษณะองค์การในภาพรวม
(X_{tot}) กับการปฏิบัติหน้าที่ของครู (Y_1) มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ($r_{xy}=0.465$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 และคุณลักษณะองค์การในภาพรวม (X_{tot}) กับความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน (Y_3) มี
ความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ($r_{xy}=0.372$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลการปฏิบัติงานของ
ครูในโรงเรียนในภาพรวม (Y_{tot}) กับคุณลักษณะองค์การเป็นรายด้าน (X_{1-8}) พบว่าผลการปฏิบัติงานของ
ครูในโรงเรียนในภาพรวม (Y_{tot}) กับกระบวนการควบคุมงาน (X_7) มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ($r=0.549$)
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนในภาพรวม (Y_{tot}) กับ
กระบวนการติดต่อสื่อสาร (X_2) มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ($r_{xy}=0.271$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์การเป็นรายด้าน (X_{1-8}) กับผลการ
ปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเป็นรายด้าน (Y_{1-3}) พบว่า กระบวนการควบคุมงาน (X_7) กับการปฏิบัติ
หน้าที่ของครู (Y_1) มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ($r_{xy}=0.539$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ

กระบวนการภาวะผู้นำ (X_1) กับความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน (Y_3) มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ($r_{xy}=0.284$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะองค์การของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ส่วนใหญ่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการทำงาน การกำหนดเป้าหมายมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารเป็นการแสดงให้เห็นว่าองค์การนั้นมีแนวทางในการทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เพราะในการปฏิบัติงานของครูตามปกติต้องได้รับคำสั่งการปฏิบัติงานจากผู้บริหารโดยตรง การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายจะทำให้บุคลากรได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ตลอดจนร่วมกันกำหนดแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดเป้าหมายที่ดีต้องชัดเจน เฉพาะเจาะจง ว่าต้องการอะไร เมื่อไหร่ ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานรับทราบทิศทางการทำงานขององค์การ เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ลดช่องว่างการเกิดอุปสรรคขณะปฏิบัติงาน ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี เน้นการปฏิบัติที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ ร่วมมือร่วมใจและทำงานเป็นทีมกับครูพร้อมทั้งยังจัดหาทรัพยากรที่ใช้ในการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ เปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอจึงทำให้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับคำกล่าวของ Likert (1961) ว่า โดยทั่วไปหัวหน้างานที่มุ่งเน้นคนมีกลุ่มงานที่มีผลผลิตมากกว่ากลุ่มที่มีหัวหน้างานที่มุ่งเน้นผลผลิต และนั่นคือแบบของผู้นำที่มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้นำควรใช้การประชุมของกลุ่มเพื่อกระตุ้น การที่ส่วนรวมของพนักงานในการทำการตัดสินใจ และแก้ปัญหา การติดต่อสื่อสารความร่วมมือกัน และการแก้ปัญหาของความขัดแย้ง ผู้นำแบบมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุน และแนะแนวทาง การตัดสินใจของกลุ่ม และมุ่งเน้นให้ทำการตัดสินใจ และแก้ปัญหา

2. ผลการวิจัย พบว่า ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครูมีการปฏิบัติงานที่ดี รวมถึงการจัดการเรียนรู้ และการเข้าถึงชุมชน ครูทุกคนจึงได้รับการส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาตนเองโดยการเข้าร่วมประชุม การอบรม การสัมมนาทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ หรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นถึงแม้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจะแตกต่างกันก็ตาม (ปิยนุช แสงนาค, 2561: 36-49) และอาจจะเป็นเพราะว่าแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “เป็นองค์กรชั้นนำในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทยภายในปี 2562” (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1, 2562)

3. ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะองค์การสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะคล้ายตามกัน ถ้าองค์การนั้นดี ครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานก็มีความสุขที่จะอยู่กับองค์การนั้น ๆ แต่องค์การจะดีได้ก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่บริหารเพื่อก่อให้เกิดคุณลักษณะองค์การที่ดี และผลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะกับตัวองค์กรเอง หรือครูเองก็ติดตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันวิสา แก้วไทรคต (2562: 130-140) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้นำที่สามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำที่ดีควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ 1) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพลักษณะทั่วไป โดยผู้นำจะต้องมีความอบอุ่น การแสดงออกอย่างเหมาะสม ถูกที่ถูกเวลา มีความมั่นใจ ไม่ถือตัวหรือการอ่อนน้อมถ่อมตน มีทัศนคติทางเชิงบวกหรือจะต้องมองโลกในแง่ดี มีความสุภาพอ่อนโยน มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความสุขุมเยือกเย็น และมีความน่าเชื่อถือ ความกระตือรือร้น การประนีประนอม การตรงไปตรงมา และการปรับเปลี่ยนได้ไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น 2) คุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน คือ ความกล้า การริเริ่มสร้างสรรค์ ความมุ่งมั่น ความอดทน ไม่ย่อท้อ การส่งเสริมสนับสนุนลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดกำลังใจในการทำงาน ทুমเทในการทำงานด้วยความขยันขันแข็ง การตระหนักรู้ตนเองว่าตนกำลังทำอะไร และไม่ควรทำอะไร ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความฉลาดรอบคอบ มีความรอบรู้ การเปิดรับสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้น ทั้งเรื่องเนื้อหาและความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยุติธรรม ความมั่นคงแน่นอน และการยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และ 3) คุณลักษณะด้านสังคม ผู้นำที่ดีจะต้องดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความรักและความห่วงใย คอยถามผู้ใต้บังคับบัญชาถึงเรื่องอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากเรื่องงาน มีความสงสารผู้อื่นที่กำลังได้รับความทุกข์ร้อนใจ ผู้นำจะต้องมีความเป็นมิตร สามารถให้ทุกคนเข้าถึงได้ง่าย ไม่สร้างกำแพงกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดการเปิดใจจากผู้ใต้บังคับบัญชา จึงจะนำมาสู่การเปิดใจพูดคุยเรื่องทั้งเรื่องส่วนตัว รวมไปถึงเรื่องของเนื้อหา การให้ความเคารพการตัดสินใจและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น การสื่อสารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนให้ เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา และมีทัศนคติที่ดีต่อความหลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยเรื่องนี้ พบว่า คุณลักษณะองค์การในด้านกระบวนการภาวะผู้นำ มีค่าน้อยที่สุด ดังนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนและครูควรมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยที่ผู้บริหารให้อิสระกับครูในการแสดงความคิดเห็น และให้ความสนใจหรือให้คำแนะนำที่ดีเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้มากขึ้น กระบวนการภาวะผู้นำก็จะเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน

2. ผลการวิจัยเรื่องนี้ พบว่า ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน มีค่าน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนควรหาแนวทางในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองและชุมชนให้มากยิ่งขึ้น โดยอาจจะทำความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง อีกทั้งสร้างเครือข่ายผู้ปกครองกับชุมชนขึ้นให้เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ครูควรจะศึกษาและเข้าใจบริบทของชุมชน เพื่อสามารถอยู่ร่วมกันได้

3. ผลการวิจัยเรื่องนี้ พบว่า คุณลักษณะองค์การกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวก นั้นหมายความว่าคุณลักษณะองค์การที่ดี ที่มีผู้บริหารปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถก็จะทำให้ผลการปฏิบัติงานของครูเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นด้วยเช่นกัน ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนควรสร้างคุณลักษณะองค์การที่ดีเพื่อให้ครูมีการปฏิบัติงานที่ดีตามไปด้วย ซึ่งจะทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาคุณลักษณะองค์การที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนแต่ละบริบท
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

เอกสารอ้างอิง

กิตติภูมิ ควรแสง และ กานดา สกฤษณะศักดิ์ มัวร์ (2562). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็จของโรงเรียนเอกชนไทยในศตวรรษที่ 21. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 5(2): 37-50.

ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. (2562, 20 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 136 ตอนพิเศษ. 68 ง 18.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2537). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2551). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เทียมฟ้า.

ปิยนุช แสงนาค (2561). สมรรถนะที่พึงประสงค์สำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 3(3): 36-49.

พนม พงษ์ไพบูลย์. (2543). ก้าวไปข้างหน้า: จากเด็กชายชาวนามาเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: องค์การคำของคุรุสภา.

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116. 3-4.
- ยุทธนาท บุญยะชัย (2562). *การเปรียบเทียบภาวะผู้นำและความพึงพอใจของผู้บริหารธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของธุรกิจที่พักโรงแรมและร้านอาหารในจังหวัดนนทบุรี*. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์**, 4(3): 27-42.
- วันวิสา แก้วไทรคต. (2562). **คุณลักษณะ ผู้นำที่สามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ**. รายงานการประชุม Graduate School Conference, 3 (1): 130-140.
- วัลลภ สำพาย. (2550). *ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการศึกษาขั้นพื้นฐานจากกระทรวงศึกษาธิการ*. **สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**, 32(2): 41-46.
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2548). **การจัดการและพฤติกรรมองค์กร**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เอช.เอ็น.กรุ๊ป.
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2550). **พฤติกรรมองค์กร: ทฤษฎีและการประยุกต์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1. (2562). **รายงานผลการดำเนินงานประจำปี พ.ศ.2557-2558 ของหน่วยงานทางการศึกษาจังหวัดนนทบุรี**. ค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2563, จาก http://nonedu1.org/index.php?option=com_attachments&task=download&id=2243
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)**. ค้นเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2563, จาก <http://www.royalthaipolice.go.th/downloads/plan12.pdf>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 ของกระทรวงศึกษาธิการ**. ค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2563, จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/new/detail.php?NewsID=50453>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). **โครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **บทวิเคราะห์สถานภาพการพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน**. ค้นเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://www.onec.go.th/index.php/book/BookGroup/8/2>

- John W. Best. (1970). **Research in Education**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Lee J. Cronbach. (1974). **Essentials of Psychological**. 3rd ed. New York: Harper & Row Publisher.
- Rensis Likert. (1961). **New Pattern of Management**. New York: McGraw – Hill Book Company.
- Robert Krejcie, and Daryle W.Morgan. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. **Journal for Education and Psychological Measurement**.